

А К Т
лісопатологічного обстеження лісових насаджень
Овруцького надлісництва філії «Столичний лісовий офіс»
ДП «Ліси України» на доцільність призначення в них
заходів з поліпшення санітарного стану лісів

15 липня 2025 року

с. Дубовий Гай
Коростенський район
Житомирська область

На звернення філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України», лист № 14157/40.1.9-2025 від 03.07.2025 року «Щодо обстеження лісових насаджень», згідно п.п. 2 - 6 Санітарних правил в лісах України затверджених постановою КМУ від 27.07.1995 р. № 555 (зі змінами), комісією в складі: провідних інженерів-лісопатологів державного спеціалізованого лісозахисного підприємства «Київлісозахист» Віктора КАНІВЦЯ та Юрія ДВОРАКІВСЬКОГО, інженера охорони та захисту лісу I категорії відділу охорони і захисту лісів філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України» Богдана БАБИЧКА, начальника Овруцького надлісництва філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України» Валентина УГНІВОГО, лісничих Закусилівського лісництва Романа ГРЕБЕНЮКА, Ігнатільського лісництва Ігоря КОСТЮШКО, Кліщівського лісництва Ольги ШУЛЬГИ, Овруцького лісництва Віктора ТОКАРСЬКОГО, Піщаницького лісництва Олексія МОЖАРОВСЬКОГО та помічника лісничого Давидківського лісництва Андрія ЗІРКИ в період з 07 по 15 липня 2025 року проведено лісопатологічне обстеження окремих лісових насаджень Овруцького надлісництва філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України» на доцільність призначення в них заходів з поліпшення санітарного стану лісів, а саме вибіркової санітарної рубки (далі ВСР) на 2025 рік.

Результати обстеження

Таксаційна характеристика лісових насаджень, що обстежувались, наведена нижче за матеріалами базового лісовпорядкування 2019 року.

Ігнатільське лісництво											
13	24	3.4	10С3	60	0.70	1	20	20	280	3	A2C
13	56	1.7	10С3	60	0.80	1	20	20	320	4	A2C
53	10	7.5	10С3	70	0.70	1	22	26	320	4	B2ДС
56	1	15.5	9С31БП	53	0.70	1	19	24	240	4	B2ДС
62	21	6.7	10С3К+БП	57	0.70	1A	22	26	330	4	B2ДС
64	1	24.9	9С3К1БП	57	0.70	1A	22	26	325	4	B2ДС
Разом		59.7									
Кліщівське лісництво											
176	1	11.6	10С3	57	0.50	1	21	24	250	3	B2ДС
177	1	6.2	9С31БП	66	0.80	1	23	26	380	3	B2ДС
177	4	1.9	8С32БП	66	0.70	1	24	26	300	3	B2ДС
Разом		19.7									
Овруцьке лісництво											
30	11	4.6	9С31БП	64	0.60	1	22	28	250	4	B2ДС
30	19	1.3	10С3+БП	64	0.70	2	20	24	280	4	B2ДС
30	29	3.4	7С33БП	70	0.70	1	24	28	290	4	B3ДС
30	32	7.8	7С33БП	75	0.70	1A	27	32	330	4	B3ДС
30	36	5.1	9С31БП	84	0.70	1	26	32	370	4	B3ДС
38	24	3.0	10С3+БП	66	0.60	1	23	28	290	4	B2ДС
50	39	2.3	9С31БП	60	0.70	1A	26	32	370	2	C3ГДС
67	43	6.7	10С3	84	0.60	1	27	36	360	4	B2ДС
71	10	12.8	10С3	61	0.70	1A	25	28	390	2	B2ДС
Разом		47.0									
Піщаницьке лісництво											
22	9	5.7	10С3+БП	70	0.70	1	24	26	390	4	B3ДС
42	12	12.0	9С31БП	70	0.70	1	25	26	370	4	B2ДС
42	13	2.6	10С3	74	0.70	1	23	24	340	4	B2ДС
63	30	1.5	8С32БП	61	0.70	1A	25	30	360	4	B2ДС
67	11	0.7	10С3	59	0.70	1	21	24	300	4	B2ДС
Разом		22.5									
Всього:		179.2									

Лісопатологічна характеристика обстежених насаджень

Обстежені насадження характеризуються незадовільним лісопатологічним станом – всихання різної інтенсивності. Причинами погіршення лісопатологічного стану є діяльність стовбурових шкідників, пошкодження внаслідок стихійного лиха – вітровал, бурелом та враження і прогресування хвороби лісу – коренева губка.

Насадження, пошкоджені стовбуровими шкідниками, характеризуються змішаним всиханням соснових деревостанів (наявні як куртини до 0,1 га так і групове та поодиноке всихання). Дерева сосни, що потребують видалення відносяться до дерев IV (відмираючі), V (свіжий сухостій) та VI (старий сухостій) категорій стану (крона дуже ажурна, хвоя світло-зелена або жовтувато-зелена, характеризуються частковим опаданням кори, дерева відпрацьовані стовбуровими шкідниками, хвоя, гілки другого і третього порядків відсутні). Переважаючими видами стовбурових шкідників, які призвели до всихання сосни є лубоїд сосновий малий з відпрацюванням стовбурів дерев сосни в зоні тонкої кори, ходи якого можна спостерігати на поодиноких вивалених деревах з категорією старий сухостій, зламаних вершинах дерев сосни внаслідок бурелому та великий сосновий лубоїд, синя соснова златка, чорний сосновий вусач з відпрацюванням стовбурів дерев сосни в зоні

товстої кори. Також внутрішні тканини стовбурів в місцях поширення личинкових ходів стовбурових шкідників характеризуються наявністю «синяви» яка характерна при поширенні її збудників - офіостомових грибів.

Соснові насадження Ігнатільського лісництва квартал 62 виділ 21 підвіділ 2 площею 5,1 га та квартал 64 виділ 1 підвіділ 3 площею 21,6 га вражені хворобою лісу - коренева губка, характеризуються середнім ступенем прояву хвороби та всиханням групового характеру. Повнота насаджень нерівномірна – наявні вікна малих та середніх розмірів. Крони дерев ажурні (ІІІ (дуже ослаблені) та особливо ІV (вімираючі) категорій стану), приріст знижений, відпад глиці більше норми. Дерева ІV категорії стану (вімираючі) характеризуються окрім ажурності сильного ступеня зміною забарвлення глиці до світлих або бурих тонів, суховершинністю (всиханням до 2/3 крон). Також характеризуються поширенням стовбурових шкідників комплексу родин лубоїдів.

Крім того в обстежених соснових насадженнях спостерігається всихання другорядних порід дерев: берези повислої від трутовика справжнього, бактеріальної водянки, всихання дерев осики та дуба від трутовика несправжнього, дерева дуба відпрацьовані дубовою бронзовою златкою, яка є переносчиком збудника хвороби дуба звичайного трахеомікоз дуба. Такі дерева, які відносяться до дерев ІV (вімираючі), V (свіжий сухостій) та VI (старий сухостій) категорій стану (крона дуже ажурна, листя дуже дрібне, жовтіє, всохло або всихає більше ніж на 2/3 крони, сліди заселення стовбуровими шкідниками, масові водяні пагони гілки другого та третього порядків вдсутні, опадання кори, наявність плодових тіл дереворуйнівних грибів або дупла на стовбурах), потребують виборки при проведенні вибіркових санітарних рубок з залишенням поодиноких дерев для дотримання пункту 26 чинних Санітарних правил в лісах України.

В даних насадженнях має місце нахил стовбурів більше ніж 30 градусів від вертикальної осі, дерев які зависли на поруч ростучі дерева, внаслідок шквалівих поривів віtru в попередні роки та дерев природного відпаду. Насадження мають знижений рівень загальної стійкості, що відповідно характеризується утворенням всихаючих дерев та дерев свіжого сухостою. Спостерігається накопичення старого сухостою і валіжника різних термінів давності. Утворенню відмираючих та сухостійних дерев безумовно сприяли посухи в минулі роки, зниження рівня ґрунтових вод, екстремальні короткотривалі метеорологічні умови, тощо). Як наслідок, всі ці процеси привели до підвищення зростання чисельності стовбурових шкідників, в першу чергу таких як: великого соснового лубоїда, соснових вусачів, тощо.

В сосновому насадженні Закусилівського лісництва квартал 8 виділ 8 площею 0,6 га відбулося пошкодження вітровалом, буреломом внаслідок дії несприятливих погодніх умов (сильних поривів віtru), що відбулися в травні місяці 2025 року, пошкодження характеризуються як поодинокого характеру, так місцями групового або куртинного характеру. В наявності велика кількість дерев вивалених з корінням, із зламаним стовбуром, підірваною кореневою системою, нахилом нижньої та середньої частин стовбура понад 30 градусів від вертикальної осі, а також з дугоподібно зігнутими стовбурами. Пошкоджені дерева відносяться до категорій стану ІV (вімираючі), V (свіжий сухостій) та захаращеності, яку створюють вітровальні дерева. На час обстеження відбулося відпрацювання стовбурів пошкоджених дерев сосни стовбуровими шкідниками, переважно сосновими лубоїдами, а тому на виконання діючих Санітарних правил в лісах України, зокрема п. 14, 16 та 17 в обстежених лісонасадженнях необхідне термінове проведення заходів з поліпшення санітарного стану лісів з одночасною ліквідацією захаращеності та профілактикою виникнення та поширення нових осередків шкідників і хвороб лісу.

ВИСНОВОК

За результатами виконаного обстеження, з метою поліпшення санітарно стану насаджень Овруцького надлісництва філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України», покращення лісопатологічної ситуації та попередження поширення комплексу стовбурових шкідників, комісія визначила ділянки лісу на загальній площі **126,5 га**, що потребують вибіркової санітарної рубки (ВСР) на 2025 рік, зокрема:

Давидківське лісництво

У кв.36 вид.53 на ділянці (3) в основній частині виділу на площі 9,6 га, з інтенсивністю 44 м³/га. Причина пошкодження: малий та великий соснові лубоїди, синя соснова златка, чорний сосновий вусач.

У кв.36 вид.57 на загальній площі, з інтенсивністю 56 м³/га. Причина пошкодження: малий та великий соснові лубоїди, синя соснова златка, чорний сосновий вусач.

У кв.49 вид.11 на ділянці (3) площею 1,5 га на залишку площі виділу після суцільної рубки, з інтенсивністю 40 м³/га. Причина пошкодження: малий та великий соснові лубоїди, синя соснова златка, чорний сосновий вусач.

У кв.49 вид.18 на ділянці (3) площею 2,8 га на залишку площі виділу після суцільної рубки, з інтенсивністю 40 м³/га. Причина пошкодження: малий та великий соснові лубоїди, синя соснова златка, чорний сосновий вусач.

Закусилівське лісництво

У кв.8 вид.8 на загальній площі, з інтенсивністю 73 м³/га. Причина пошкодження: внаслідок стихійного лиха – вітровал, бурелом.

У кв.14 вид.2 на ділянці (3) в центральній частині виділу на площі 2,4 га, з інтенсивністю 93 м³/га. Причина пошкодження: малий та великий соснові лубоїди, синя соснова златка.

Ігнатпільське лісництво

У кв.13 вид.24 на загальній площі, з інтенсивністю 16 м³/га. Причина пошкодження: малий та великий соснові лубоїди, синя соснова златка.

У кв.13 вид.56 на загальній площі, з інтенсивністю 15 м³/га. Причина пошкодження: малий та великий соснові лубоїди, синя соснова златка.

У кв.53 вид.10 на загальній площі, з інтенсивністю 29 м³/га. Причина пошкодження: малий та великий соснові лубоїди, синя соснова златка, чорний сосновий вусач.

У кв.56 вид.1 на ділянці (1) в західній частині виділу на площі 3,2 га, з інтенсивністю 26 м³/га. Причина пошкодження: малий та великий соснові лубоїди, синя соснова златка.

У кв.62 вид.21 на ділянці (2) площею 5,1 га на залишку площі виділу після суцільної рубки, з інтенсивністю 54 м³/га. Причина пошкодження: коренева губка.

У кв.64 вид.1 на ділянці (3) в основній частині виділу на площі 21,6 га, з інтенсивністю 50 м³/га. Причина пошкодження: коренева губка.

Кліщівське лісництво

У кв.176 вид.1 на ділянці (9) в північній частині виділу на площі 2,0 га, з інтенсивністю 68 м³/га та на ділянці (10) в північно-східній частині виділу на площі 2,9 га, з інтенсивністю 65 м³/га. Причина пошкодження: малий та великий соснові лубоїди, синя соснова златка, короїд-стенограф.

У кв.177 вид.1 на ділянці (4) в основній частині виділу на площі 5,3 га, з інтенсивністю 18 м³/га. Причина пошкодження: малий та великий соснові лубоїди, синя соснова златка, чорний сосновий вусач.

У кв.177 вид.4 на загальній площі, з інтенсивністю 27 м³/га. Причина пошкодження: малий та великий соснові лубоїди, синя соснова златка, короїд-стенограф.

Овруцьке лісництво

У кв.30 вид.11 на ділянці (2) в основній частині виділу на площі 4,3 га, з інтенсивністю 32 м³/га. Причина пошкодження: малий та великий соснові лубоїди, синя соснова златка.

У кв.30 вид.19 на загальній площі, з інтенсивністю 70 м³/га. Причина пошкодження: малий та великий соснові лубоїди, синя соснова златка.

У кв.30 вид.29 на загальній площі, з інтенсивністю 26 м³/га. Причина пошкодження: малий та великий соснові лубоїди, синя соснова златка.

У кв.30 вид.32 на ділянці (1) в східній частині виділу на площі 1,1 га, з інтенсивністю 10 м³/га. Причина пошкодження: малий та великий соснові лубоїди, синя соснова златка.

У кв.30 вид.36 на ділянці (3) в північно-західній частині виділу на площі 1,5 га, з інтенсивністю 35 м³/га. Причина пошкодження: малий та великий соснові лубоїди, синя соснова златка.

У кв.38 вид.24 на загальній площі, з інтенсивністю 27 м³/га. Причина пошкодження: малий та великий соснові лубоїди, синя соснова златка.

У кв.50 вид.39 на загальній площі, з інтенсивністю 22 м³/га. Причина пошкодження: малий та великий соснові лубоїди, синя соснова златка.

У кв.67 вид.43 на ділянці (2) в північно-західній частині виділу на площі 0,9 га, з інтенсивністю 24 м³/га. Причина пошкодження: малий та великий соснові лубоїди, синя соснова златка.

У кв.71 вид.10 на загальній площі, з інтенсивністю 9 м³/га. Причина пошкодження: малий та великий соснові лубоїди, синя соснова златка.

Піщаницьке лісництво

У кв.22 вид.9 на ділянці (3) в основній частині виділу на площі 4,6 га, з інтенсивністю 22 м³/га. Причина пошкодження: малий та великий соснові лубоїди, синя соснова златка.

У кв.42 вид.12 на загальній площі, з інтенсивністю 18 м³/га. Причина пошкодження: малий та великий соснові лубоїди, синя соснова златка.

У кв.42 вид.13 на ділянці (2) в східній частині виділу на площі 1,7 га, з інтенсивністю 37 м³/га. Причина пошкодження: малий та великий соснові лубоїди, синя соснова златка.

У кв.63 вид.30 на загальній площі, з інтенсивністю 13 м³/га. Причина пошкодження: малий та великий соснові лубоїди, синя соснова златка.

У кв.67 вид.11 на загальній площі, з інтенсивністю 24 м³/га. Причина пошкодження: малий та великий соснові лубоїди, синя соснова златка.

Всього обстежена площа по даному підприємству складає **126,5 га.**

Проведення ВСР не приведе до зменшення повноти нижче встановленого показника визначеного в п. 27 чинних Санітарних правил в лісах України.

Примітка: відбір дерев до рубки, геодезична зйомка частин таксаційних виділів, матеріально-грошова оцінка лісосік, визначення фактичних середніх розрядів висот та діаметрів проводилася силами лісової охорони філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України».

РЕКОМЕНДАЦІЇ

ВСР провести в 2025 році згідно пунктів 2-6,9,12,14,15,17,19,23,26 чинних Санітарних правил в лісах України з використанням найефективніших методів і технологій запобігання негативному впливу на стан навколошнього природного середовища.

З метою оздоровлення та запобігання зараженню або пошкодженню суміжних насаджень, рубки провести в максимально стислі терміни з одночасним знищеннем порубкових залишків. Оптимальний термін проведення ВСР – III квартал 2025 року.

Лісовий охороні підприємства вести постійний лісопатологічний моніторинг за санітарним станом насаджень, своєчасно виявляти осередки прояву і поширення шкідників та хвороб.

Даним обстеженням нових осередків первинних шкідників та хвороб лісу не виявлено.

Осередків карантинних шкідників та хвороб дерев не виявлено. Рослин і тварин занесених до Червоної книги України при обстеженні також не виявлено.

Акт складено в трьох примірниках:

1. Центральному міжрегіональному управлінню ЛМГ;
2. ДСЛП «Київлісозахист»;
3. Овруцькому надлісництву філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України».

Підписи членів комісії:

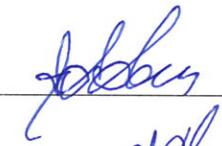

Віктор КАНІВЕЦЬ

Богдан БАБИЧКО

Роман ГРЕБЕНЮК

Ольга ШУЛЬГА

Олексій МОЖАРОВСЬКИЙ

Юрій ДВОРАКІВСЬКИЙ

Валентин УГНІВІЙ

Ігор КОСТЮШКО

Віктор ТОКАРСЬКИЙ

Андрій ЗІРКА